

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzetta, 18 - tel. 317

PODUREDNIŠTVO:

Frieste, Vico d. Rose, 7 - tel. 3760

Polletna naročnina L. 1.250

Letna naročnina L. 2.500

Letna inozemstvo L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVIII. - Štev. 52 (930)

Gorica - četrtek, 29. dec. 1966 - Trst

Posamezna številka L 50

Božja roka nas vodi Zaskrbljenost sv. očeta zaradi ogroženega miru na svetu

Leto 1967 stopa čez prag. Kaj nam bo prineslo? Mnogi se že številke sedem praznovorno boje. Pa je to le umišljeni bavljav! Bodimo hvaležni Bogu, da nam je prihodnost zavil v meglo. Kajti če bi vedeli, da v letu 1967 ne bo potresov, povodnj, vojska in gospodarskih stisk, bi kaj lahko postali lahkomišelniki.

POTREBNA NAM JE VERA V BOŽJO PREVIDNOST

Kaj radi se pritožujemo nad sedanjimi razmerami doma in v svetu, ker imamo premalo vere in zaupanja v božje varstvo sveta. Pa vodi tako življenje posameznikov kot vso zgodovino narodov božja previdnost, ki vse obrača na dobro. Bog je dovolj mogočen, da svoje svete name-ni tudi doseže. Res sicer dopušča bridke ure in žalostne čase, ker ve, da je to za naše zveličanje dobro, toda v svojem bistvu vedno ostaja naš dobrohotni Oče. Seveda je božje vodstvo sveta za naše omejeno spoznanje skrivnostno.

Stopimo zatorej čez prag leta 1967 z otroško, pa veliko vero v vodstvo božje previdnosti in se tej dobri božji roki, ki nas vodi, z otroško zaupnostjo prepustimo! Saj nas že sv. Peter vzpodbuja: »Vse svoje skrbi nanj preložite, zakaj on skrbi za vas.«

ČAKA NAS VERSKO RAZGIBANO LETO

Vendar pa iz letošnjih dogajanj lahko vnaprej napovemo, da bo prihodnje leto v verskem pogledu zelo razgibano. V prvem pokoncilskem času povsod vre, se giblje, osvеща in prenavlja. Godi se podobno kakor pri vsakem prenavljanju v naravi.

Zato nas sv. oče svari v tem prehodnem času pred dvema napakama: pred brezdelnostjo — iz strahu, da bomo kaj napak naredili, in pred svojevoljnostjo, ki se trmasto zoperstavlja cerkvenemu vodstvu in se od njega ne pusti usmerjati.

Mi živimo sicer bolj v zatišju velikega katoliškega sveta. Podobni smo samotnemu gorskemu jezeru. Pa moramo tudi mi biti pripravljeni na pljuskanje vode. Zato moramo mnogo moliti — kakor mornarji med viharjem.

LETO POMEMBNIH OBLETNIC

Leto 1967 bo nudilo mnogo prilik, da svojo vero še bolj utrdimo in obrodimo v dobrih delih veliko sadu.

Tako bo preteklo 1900 let od smrti prvakov apostolov sv. Petra in Pavla. Nedvomno bo sv. oče razglasil posebne slovesnosti in posebne milosti za to obletnico. Tudi smemo pričakovati, da bo sklical sinodo škofov — zastopnike škofovskih konferenc, — ki bo v malem nadaljevala koncil. Veliko se bo pisalo tudi o grobu sv. Petra, ki so ga zadnja leta z gotovostjo odkrili pod baziliko, sv. Petru posvečeno. To pomembno odkritje je za prvenstvo rimskih škofov važen zgodovinski dokaz.

Prihodnje leto bo tudi 1100-letnica, odkar sta slovanska apostola sv. Ciril in Metod prvič prišla v Rim. Iz Panonije ob Blatnem jezeru v današnji Madžarski sta potovala s skupino učencev verjetno preko Maribora in Celja skozi Ljubljano v Oglej, od tam pa v Benetke in dalje v Rim, kjer jima je papež Hadrijan II. v Marijini cerkvi pri jaslicah (Marija Snežna - S. Maria Maggiore) potrdil slovansko bogoslužje. V Rim sta prišla po vsej verjetnosti okoli božiča leta 867. Za to važno obletnico pripravlja ljubljanska škofija takoj po veliki noči, ako bo Bog dal, skupno romanje v Rim na grob sv. Cirila.

MARIJINO LETO V MALEM

Leta 1967 je tudi 250-letnica kronanja Matere božje na Sveti gori pri Gorici. Tja roma mnogo naših vernikov, posebno zato, ker je strma pot na Sveto goro tudi primerna pokora. Upam, da bomo prihodnje leto to našo častljivo božjo

pot bolje spoznali pri šmarnicah, kjer bo govor prav o njej.

Tudi bo prihodnje leto 60-letnica kronanja milostne podobe Marije Pomagaj na Brezjah. Na angelsko nedeljo leta 1907 jo je namreč ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič v papeževem imenu slovesno kronal.

Zadnje čase so postala župnijska romanja med nami zelo priljubljena. Zdi se mi primerno, da posamezne župnije dajo tem romanjem bodisi na Brezje ali Sveto goro ali kam drugam (Višarje, Trsat) čim bolj duhovni poudarek. Zato naj bi se ta lepa in vzpodbudna romanja vedno začela v domači cerkvi s posebnimi molitvami za romarje in tam tudi zaključila.

Kot vidite, bo prihodnje leto, vsaj pri nas Slovencih, spet Marijino leto v malem. Postavimo zato leto 1967 že na prvi dan pod materinsko varstvo in vodstvo Marijino. To pa je za vsakogar, ki je veren, že dovolj trdno poročilo, da bo leto 1967 za nas, če ne bomo sodelovanja z milostjo odrekli, leto — zveličanja.

† Dr. Jožef Pogačnik nadškof ljubljanski

Novo leto naj bo za nas vse leto zveličanja, predanosti Cerkvi, delu za uresničanje koncilskih sklepov in zvestobe materinski besedi ter narodu, kateremu po božji odločitvi pripadamo!

Štiri pomembne izjave severnoameriških škofov

Nad 200 članov severnoameriške katoliške hierarhije se je udeležilo del škofovske konference, ki je bila v Washingtonu. V teku se, ki so trajale pet dni, je severnoameriški episkopat izdelal program obsežne in moderne pastoralne akcije, ki so ga določili že na podlagi raziskavanj v teku ekumenskega koncila, sedaj pa so mu dali točne smernice.

Po važnosti so posebej pomembne štiri izjave, ki so jih objavili ob zaključku del: prva se tiče zapovedi pokore, druga problema miru s posebnim ozirom na spopad v Vietnamu; tretja se bavi z rasnim vprašanjem in borbo proti lakoti in

Kot je bilo pričakovati, je tudi letos posvetil sv. oče svoj božični nagovor, ki ga je imel v četrtek, 22. decembra na vatikanskem radiu, zadevi ogroženega miru na svetu. Obsodil je človeški egoizem, ki uničuje duha bratstva med ljudmi, med narodi in delovnimi sloji ter ugotovil, da manjka danes človeštvu medsebojno spoštovanje, iskrena ljubezen in volja za sodelovanje.

Kot rešitev je nakazal povratek k verskim vrednotam, ki jih Cerkve goji in oznanja ter poudaril, da se brez dobre volje miru ne bo dalo rešiti, kajti »miru ni mogoče samo brezskrbno uživati, temveč ga je treba vedno znova ustvarjati, braniti in obnavljati.«

V zvezi z dobro voljo je omenil krvavo vojno v Vietnamu. Izrazil je prepričanje, da čeprav je ta vojna ideološka, vojaška in civil-

na obenem, jo je dejansko lahko mogoče zaključiti: to zavisí samo od dobre volje obeh vojskujočih se taborov. Tisti trenutek, ko bodo ti tabori konec te vojne hoteli, se bo vrnil mir, odstranjena bo nevarnost razširitve spopadov in napravljen bo nov korak k izboljšanju bratstva med narodi.

Sv. oče je pozdravil božično premirje, ki sta ga obe strani sklenili za čas od 6^h zjutraj 23. decembra po lokalni uri (23. decembra ob 24^h po italijanskem času) pa do 6^h zjutraj 26. decembra ter od 31. decembra do 2. januarja. Sedaj vsi pričakujemo — je dodal sveti oče — da pride do čudeža dobre volje, ki bo ob tem premirju sprožil pogajanja za mir, ki naj bi zaključila vojno v Vietnamu v duhu svobode in pravice. Ta želja naj bi bila srčika njegovih božičnih voščil, ki naj veljajo trpinčenemu ljudstvu Vietnamu, vsem narodom zemlje in vsem tistim mednarodnim ustanovam, ki se trudijo za slovo in napredek med narodi.

PAPEŽEV GOVOR KARDINALSKEMU ZBORU

Naslednji dan, 23. decembra, je sv. oče sprejel člane kardinalskega zbora, ki mu je prišel kot običajno voščiti za praznike. Sv. oče je porabil priliko, da je orisal dejavnost Sv. sedeža v preteklem letu.

Omenil je napore, ki jih je Cerkve doprinesla za mir v Vietnamu, se spomnil Poljakov in njihovega tisočletnega jubileja ter izrazil zadovoljstvo nad sklenjenimi sporazumi z Jugoslavijo, Argentino in republiko Haiti.

Napovedal je ustanovitev papeške komisije za pravico in mir ter kolegija za laike. Prva se bo bavila predvsem z narodi v razvoju, zlasti kar se tiče lakote in miru na svetu, drugi pa bo skušal dati večji razmah akciji laikov v vrstah Cerkve. Tudi je napovedal revizijo kanonskega prava, glede reforme kurije pa je dejal, da so nekateri dekreti že pripravljeni za objavo.

Sv. oče se bo v letu 1967 tudi bolj posvetil dušnopastirskim problemom rimskega mesta, zato ima v programu obisk mestnih župnij in škofijskih sedežev, ki so v okolici. Na ta način upa dobiti več direktnega stika s prebivalstvom in njegovimi potrebami ter zahtevami.

Končno je omenil še svoj obisk od poplav težko prizadetega mesta Firenc. »Gremo tja — je dejal zbranim kardinalom — da preživimo najbolj vzvišene trenutke božične skrivnosti v mestu, ki je zadnje čase zaradi poplav toliko pretrpelo tako materialno kot mo-

ralno. Bo to srečanje očeta z otroki, ki občuti njihove tegobe, zgu-be in stiske kot svoje. Obisk pa bo veljal istočasno prebivalstvu vseh prizadetih pokrajin, ki naj ve, da jih nosi sv. oče neprestano v živem in toplem spominu.«

SREČANJE S PREDSTAVNIKOM JUGOSLAVIJE

Dne 22. decembra je sv. oče sprejel tudi predstavnika jugoslovanske republike Vjekoslava Cvr-lje. Ta je poudaril, da njegova država visoko ceni napore sv. očeta za mir na svetu in za blagostanje med narodi, nato pa izročil papežu Titovo osebno poslanico in njegov dar.

Sv. oče je vidno vzradoščen s svoje strani dejal, da pomeni navzočnost jugoslovanskega odposlanca upapolne obete za bodoči razvoj odnosov med Sv. sedežem in Jugoslavijo. Katoličani, kjer koli so, v skladu z načeli Cerkve, skrbijo za duhovno in moralno dobro v svojih vrstah, toda ta dejavnost ima vedno koristne učinke za razvoj in napredek celotne državne skupnosti pri delu za svobodo, pravico in slovo med državljani. Ne dvomimo zato — je dodal sv. oče — da se bo čutila katoliška skupnost v Jugoslaviji, opogumljena zaradi slovesnega dvostranskega sporazuma, ki ji zagotavlja pravice in svobodo delovanja, vedno bolj razpoložena prispevati k pospeševanju blagostanja v državi.

Sv. oče je izrekel ob isti priliki tudi zelo laskave besede na račun jugoslovanskih narodov in tamkajšnjih katoliških škofov. Dejal je, da zasluži jugoslovansko ljudstvo vse spoštovanje, tako zaradi zgodovinsko izpričane hrabrosti kot zaradi svoje svetovno znane gostoljubnosti kakor tudi zaradi svoje delavnosti in globokega verskega duha, čigar najlepši izraz so neštne cerkve in samostanske zgradbe, ki krasijo tla jugoslovanske zemlje. Pod varstvom gorečih škofov, ki jim pomaga odlična duhovščina, so jugoslovanski katoličani postali vzor zvestobe Sv. sedežu in ogledalo za druge v njihovi vnemi pri izvrševanju verskih dolžnosti. Da bi dal priznanja tej vzorni zvestobi, je sv. oče imenoval pred časom zagrebškega nadškofa dr. Šeperja za kardinala katoliške Cerkve.

Napori za dušnopastirsko oskrbovanje turizma

Od 26. do 28. januarja 1967 bo urad za pastorizacijo turizma, ki ga vodi dominikanski pater Arrighi, priredil zasedanje duhovnikov-delegatov evropskih narodnih škofovskih konferenc, v teku katerega bodo razpravljali o pobudah pastoralnega in kulturnega značaja, ki bi jih lahko izvedli v posameznih državah. Razen tega organizira ta urad skupno z italijanskim in mednarodnim turističnim uradom v Rimu kongres, na katerem bodo razpravljali o temi: duhovne vrednote turizma.

Združeni narodi so namreč določili leto 1967 kot mednarodno turistično leto. Med govorniki na tem kongresu bodo kardinali: Doepfner, Marella, Alfrink, Santos, Suenens in Bea. Novembra 1967 pa bo ta urad koncilске delegacije organiziral v Santiago de Compostella mednarodni simpozij za delegate glavnih svetišč na svetu o temi: Teološki in pastoralni vidiki verskega turizma. Simpozij bo vodil predsednik španske škofovske konference kardinal Quiroga y Palacios.

MOLK SV. OČETA

in zaskrbljenost spovednikov

Zadnja številka italijanskega duhovniškega lista »La Settimana del Clero« iz Bologne objavlja zanimiv in važen članek pod naslovom: Molk svetega očeta in zaskrbljenost spovednikov.

Napisal ga je znani moralist pater Haering, ki je bil član posebne komisije, ki je po naročilu sv. očeta razpravljala o omejevanju in načrtovanju rojstev. Daje nekaj navodil, kako naj spovedniki ravnaajo z zakonci, ki jim je božja postava sveta in želijo imeti od zakona, kar jim zakon more dati; želijo nadalje živeti v ljubezni, ljubezen utrjevati, čeprav jim življenjske prilike ne dovoljujejo kakršno koli število otrok. V svojem odgovoru se naslanja na koncilsko konstitucijo o Cerkvi v modernem svetu. Konstitucija med drugim takole pravi:

Bog, gospodar življenja, je namreč zaupal ljudem vzvišeno nalogo ohranjanja življenja, nalogo, ki naj jo izpolnjujejo na človeka vreden način. Zato je treba življenje takoj od spočetja naprej varovati z največjo skrbjo: splav in usmrnitev otroka sta gnusna zločina. Človeku lastna spolnost kakor tudi njegova rodilna sposobnost čudovito presegata vse tisto, kar obstoji na nižjih stopnjah življenja; iz tega sledi, da je treba zakonskemu življenju lastna dejanja sama, urejena v skladu s pristnim človeškim do-

stojanstvom, obdajati z veliko spoštljivostjo.

Kadar gre za vprašanje, kako spraviti zakonsko ljubezen v sklad z odgovornim posredovanjem življenja, tedaj moralnost ravnania ne zavisi samo od iskrenosti namena in od vrednotenja nagibov. Treba je namreč to moralnost določiti z objektivnimi kriteriji, vzetimi iz narave človeške osebe in iz narave njenih dejanj. Ti kriteriji upoštevajo celotni smisel medsebojne podaritve in človeške rodilne potemtva v tesni povezanosti z resnično ljubeznijo: to pa je mogoče samo tedaj, če z iskrenim srcem gojijo krepost zakonske čistosti. Otrokom Cerkve, oprajočim se na ta načela, pri uravnavanju števila otrok in dovoljeno kreniti na pota, ki jih cerkveno učiteljstvo pri razlagi božje postave zameta.

Pater Haering opozarja, da morajo duhovniki dobro poudariti, kar je gotovo in jasno. Ne smejo vernikov dražiti z nepopustljivostjo v zadevah, ki so manj važne. Nismo inkvizitorji in zato si ne smemo dovoliti kazuistike, ki bi segala po milimetrih. Zelo poudarja, naj si bomo jasni o tako zvani cooperatio materialis, kakor jo imenujejo moralisti, in o nevednosti. Priporočati je treba bolj kot kdaj prej potrpljenje in blagost. Predvsem pa je treba poučiti ljudi, kaj je prava zakonska ljubezen.

Papež med florentinskim ljudstvom

Katolici vsega sveta se živo zavedamo, kaj nam pomeni sv. oče. Zato pa smo mu v teh božičnih praznikih z ljubeznijo in hvaležnostjo sledili ob priliki njegovega obiska med tako prizadetim florentinskim ljudstvom.

Njegovo očetovsko srce res ni moglo izbrati lepše in primernejše prilike kakor je prav sveta noč za obisk najbolj prizadetih. In Florentinci so mu vrnilili ljubezen za ljubezen. Na stotisoče meščanov je na sveti večer zapustilo tople domove in se zgrnilo na trge in ulice ter v florentinsko stolnico, da bi videlo svojega očeta, ki je prišel med nje poln ljubezni in tolažbe. Vsi so bili zastopani, od najmlajših otrok, ki so jih očete dvigali na ramena, da bi videli sv. očeta, pa do mladine in starčkov. Na vseh obrazih se je odražala izredna zbranost in v njihovih resnih potezih si lahko še bral grozo prestalnih dogodkov. Florentinci so razumeli plemenito gesto sv. očeta in so mu bili hvaležni zanjo.

Na trgu pred cerkvijo S. Croce, tako hudo prizadete v zadnji povodnji, je visokega gosta sprejel florentinski župan, ki je prav tisto noč prejel največje priznanje, nagrado svete noči »Zlato srce«, za njegovo izredno pomoč v času poplav.

Pozdravitelj sv. očeta z besedami: »Svetost, kako naj vas v imenu florentinskega ljudstva pozdravim, če ne s pozdravom, s katerim so pozdravili Kristusa: Hozana, blagoslovljen, ki prihajaš v imenu Gospodovem. In kakšno voščilo naj bo v tej sveti noči bolj na mestu kot voščilo belehemskih angelov: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje. Mi se vam zahvaljujemo, čeravno vemo, da ne marate zahval. Z gotovostjo in ponosom pa vam izjavljam, da florentinsko ljudstvo razume ne toliko pomen vašega obiska, kolikor vrednost vaše navzočnosti med nami. Čuti vašo bližino v trpljenju, ki ga je zadelo, v upanju, ki ga goji za obnovo razdejanega mesta, ko z vami obhaja rojstvo Gospodovo. Jezus je prišel na svet, da bi delal, trpel in delil dobroto prav kakor vi v tej sveti noči, ko ste prišli med nas, za kar smo vam iz dna duše hvaležni.«

Poleg cerkve S. Croce je sv. oče obiskal najbolj opustošene mestne četrti in šel nato v škofijski dvorec, od koder se je podal v stolno cerkev S. Maria del Fiore, kjer je opravil polnočnico. Povsod ga je pozdravljalo ogromno hvaležnega ljudstva, ki je ljub mrazu vztrajalo na svojih mestih, največ na prostem. V cerkvi je našlo prostora le najmanjše število ljudi v primeri z ogromno večino na trgih in ulicah. V cerkvi so bili navzoči tudi zastopniki vseh od zadnje povodnji prizadetih krajev v Toskani in v Benetkah.

Ob evangeliju je imel sv. oče govor. Med drugim je dejal: »Ta bežen in preprosti obisk naj pove vam, dragi Florentinci in vsem ljudem, ki so bili v novembrski povodnji tako hudo prizadeti, veliko ljubezen papeža do vseh. V znamenju ljubezni naj se zaključijo ta naš obisk. Vsi se moramo prenoviti, zato zavrzite vsak materializem, vsak kvarni duhkritikar-

Razpušteni parlament

Tik pred božičem so kar tri države ostale brez parlamenta: Grčija, Jordanija in Japonska.

Najprej je odstopil Stefanopulos v Grčiji. Njegova vlada je vzdržala petnajst mesecev, kar je bil velik uspeh, če pomislimo, da je imela le dva glasova večine. Sedaj je padla, ker ji je desničarska stranka radikalne unije z 99 poslanci odrekla svojo podporo.

Kralj Konstantin se je nato odločil za razpust parlamenta in za sklicanje novih volitev, ki bodo v maju prihodnjega leta, eno leto pred koncem poslovne dobe sedanjega parlamenta.

Nove volitve bo pripravila uradniška vlada guvernerja narodne banke Joanisa Paraskevopulosa. Vlado sestavljajo univerzitetni profesorji, upokojeni generali in visoki državni uradniki. Novi ministrski predsednik si je že zagotovil podporo obeh glavnih grških strank: unije centra (122 poslancev) in radikalne unije (99 poslancev). Ves parlament šteje 300 oseb.

V Jordaniji se je pa moral kralj Husein zateči k razpustu parlamenta, ker so se v njem pojavile tendence, ki bi lahko omajale njegov prestol. Egiptovski diktator Nasser ga namreč ruši ob vsaki priliki, češ da ne služi arabski stvari, temveč interesom Zapada. Ker ima Nasser mnogo pristašev v parlamentu, kjer sedijo predstavniki palestinskih beguncev, se je zdelo Huseinu najbolje, da vrata parlamenta zapre. Ima pa zelo težaven položaj. Pred kratkim so Izraelci napadli eno jordanijskih vasi blizu mesta Hebron. Nasser, begunci in sirska levičarska vlada so ta napad izrabili za gonjo proti Huseinu, češ prav mu je, ker se noče vključiti v arabsko skupnost in podpreti kombinirane arabske akcije zoper državo Izrael.

Na Japonskem pa je ministrski predsednik Sato razpustil parlament, čeprav ni nihče ogrožal vladne večine. Tudi tam bi moral parlament ostati na oblasti še eno leto. Pa se je zdelo Satoju primerno, da volitve izvede že sedaj, verjetno v upanju, da bo njegova demokratska liberalna stranka pridobila na glasovih in sedežih.

Berlin ima novega župana

Do vstopa v novo bonnsko vlado kancelerja Kiesingerja je bil župan zahodnega dela mesta Berlin Willy Brandt. Po njegovem odhodu pa mu je bilo treba izbrati naslednika. S 86 glasovi proti 44 je bil za župana izvoljen dosedanj podžupan, protestantski pastor Heinrich Albrecht, star 51 let. Njegov mandat pa bo zapadel že prihodnji marec, ko si bodo prebivalci Zahodnega Berlina izvolili nov parlament.

Pastor Albrecht je ena najbolj zanimivih osebnosti sedanjega političnega življenja v Nemčiji. Ker pripada stranki socialdemokratov, mu ljudje in časopisi radi nadevajo vzdevek »rdeči pastor«. Izhaja iz kalvinistične družine, kjer sta bila pastora že njegov oče in stari oče. Ker je javno branil s prižnice znanega nemškega pastora Martina Niemollerja, je bil obsojen na 6 mesecev ječe, ki jih je preživel v trdnjavi v Gruziji. Čas vojne je preživel kot navaden vojak, po končani vojni pa je postal kmalu župan bavarskega mesta Altenhaus. »Takrat so potrebovali moji rojaki bolj materialno kot duhovno pomoč,« opravičuje Albrecht svoje ravnanje. In pri tem je ostal. Pustil je ob strani svoje versko poslanstvo in se ves predal politiki. Ze s 33 leti je postal minister za begunce v deželni vladi na Saškem, po sedmih letih pa je bil poklican v Zahodni Berlin. Domači socialisti ga niso ravno prijazno sprejeli, toda ker ga je podpiral župan Brandt, je mogel ostati. Leta 1961, ko je zrasel 13. avgusta čez noč »zid sramote«, je postal načelnik policije, dve leti nato pa še berlinski podžupan. Sedaj mora skrbeti za mesto, ki ga loči od vzhodnega Berlina 46 km zidu in 140 km žične pregrade, ki ima 2.200.000 prebivalcev, 70.000 psov, 370.000 avtomobilov, v ječi v Spandauu pa še preostalega jetnika z nürnberškega procesa Rudolfa Hessa.

Mali koncil na Holandskem

Holandski škofje so organizirali dušno-pastirski koncil, ki ga imenujejo mali koncil in ki hoče ideje zadnjega koncila prenesti v življenje holandskih katolikanov. Ta svojevrstni koncil se je začel 27. novembra in bo trajal do 14. maja.

Priprave na koncil so trajale več mesecev in k sodelovanju so holandski katolici povabili tudi predstavnike protestantov. Za otvoritev tega svojevrsnega

koncila je sv. oče poslal posebno pismo holandskemu kardinalu Alfrinku.

Zanimivo je vedeti, da so holandski katolici zelo delavni, pogumni in versko zavedni, čeprav jih je komaj 50 odstotkov celotnega prebivalstva. Obisk sv. maše je precej dober. Navadno pristopi k obhajilu 80 odstotkov tistih, ki se maše udeležijo. Pri tej pridonosti ni čudno, da so se med holandskimi katoliki pojavile tudi razne ideje in novosti, ki niso vedno v skladu s katoliškimi resnicami. To je povzročilo nekaj zaskrbljenosti pri škofih. Iz tega bo razumljivo, zakaj se hočejo holandski katolici s svojim koncilom iskreno in trezno vprašati, kako je z njihovo vero, verskim znanjem, versko vzgojo in verskim udejstvovanjem.

Strah ima velike oči

Mihajlo Mihajlov je šel 10. novembra v Sremsko Mitrovico, da odsedi enoletno zaporno kazen, potem ko je Vrhovno sodišče Hrvatske odbilo njegov priziv. Tito je iz Bosne dober teden pozneje napadel partijski Centralni komite, da premalo pazil na ideološke odklone v kulturi, in in dva dni pozneje — 21. novembra — so oblasti aretirale celotni uredniški odbor »Slobodnog glasa«, čeprav ta niti še izšel ni.

Tako je režim pred svetom ponovno izpričal, da se po dvajsetih letih oblasti še vedno boji svobodne kritike, pa četudi ta ne bi prestopila socialističnega politično-družbenega okvira.

To spet in spet kaže, da se režim naslanja na silo, da bi se obdržal na oblasti. Kaže, da režim sam spet in spet krši ustavo in zakone, ki jih je sam sprejel in da so vse te svečane listine cunje. Spričo tega ni mogoče, da bi reforme in reorganizacije dosegle tisti cilj, proti kateremu da so bile usmerjene: za večjo zakonitost, večjo enakopravnost in večje spoštovanje državljanov.

Slovenski politik v svobodnem svetu so za 29. oktober dobro zapisali:

»Politični jetniki so škoda, sramota in znamenje zaostalosti, če ne še globljih in odvratnejših notranjih bolezni vsake državne skupnosti. Ukinite to sramoto tisti, ki upravljate, prenehajte s političnimi procesi in preganjanjem, ki dokazuje le, da se bojite iskrene svobodne besede, demokratske tekme in svobodne družbe. V teh pa je rešitev.«

Osnutek zakona o narodnostni mržnji pred rimskim parlamentom

Na posredovanje Slovenske skupnosti je vlada v petek, 16. decembra predložila parlamentu in razdelila tisku osnutek dr. Škerkovega zakona proti narodnostni mržnji.

Kakor je znano, je ta osnutek odobril deželni svet v Trstu, zdaj pa ga mora odobriti še rimski parlament. Ker čaka na odobritev v parlamentu pred koncem sedanje zakonodajne dobe še več tisoč zakonskih osnutkov, je Slovenska skupnost v Trstu posredovala pri deželnih in političnih predstavnikih z zahtevo, naj nastopijo v Rimu, da pride ta zakon gotovo na vrsto pred razpustom sedanjega

parlamenta. To se je 16. decembra tudi zgodilo in Slovenski skupnosti je treba k temu uspehu čestitati.

Zakonski osnutek predvideva, da se kaznuje s kaznijo, ki jo predvideva člen 291 kazenskega zakonika, vsakdo, ki žali tradicije, jezik in kulturo narodnih manjšin. Člen 415-bis pa predvideva, da se kaznuje s kaznijo, ki jo določa člen 415, vsakdo, ki javno hujska na nestrpnost ali mržnjo med različnimi narodnostmi. Doslej so bili kaznovani samo Slovenci, če so kršili prejšnje zakone, po novem pa bodo kaznovani tudi drugi, če bodo žalili Slovence ali javno hujskali na mržnjo proti njim.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Božična poslanica zagrebškega nadškofa

Božična številka »Glasa koncila« iz Zagreba prinaša božično poslanico zagrebškega nadškofa kardinala Seperja. Kardinal z veseljem ugotavlja, da se je v Cerkvi marsikaj naredilo. Zlasti omenja, kako so hrvaški verniki resno vzeli jubilejno leto, ki se je končalo 8. decembra. Pravi, da morda nikjer drugje po svetu ni bilo toliko romarjev, kakor v zagrebški stolnici. V štirinajstih tednih je v stolnico prišlo 135.000 romarjev za jubilejni odpustek. Razdeljenih je bilo 72.000 obhajil.

Kardinal z veseljem naštevata razne akcije za rast Cerkve kakor »Tko je moj bližnji« in »Umjesto vijenaca«. Katoliški tisk je zelo napredoval. Kardinal omenja list »Crkva u svijetu« za intelektualce, »Poslušni duhu«, novi katekizem za višje razrede, in list »Mali koncil«. Toži pa, da ne more biti zadovoljen s širjenjem tiska, za kar je treba še veliko narediti. Tu gre za odgovornost vsakega duhovnika in vernika. Omenja tudi vzpostavitev rednih odnosov med Sv. stolico in Jugoslavijo in pravi: Vsem nam je jasno, da s tem še zdaleč niso rešena vsa vprašanja, a temu dogodku, za katerim stoji sam sveti oče, je treba dati primerno važnost in mesto. To pa zato, ker ga je treba razumeti kot začetek dobe, v kateri bosta Cerkve in država nadaljevali z realističnim reševanjem vprašanj na podlagi zakonitosti in neodjemljivih pravic vsake človeške osebnosti.

Iz vseh držav brez vizuma v Jugoslavijo

V turističnem letu 1967 bodo lahko potovali v Jugoslavijo državljani iz vseh držav brez vizuma. Od leta 1968 pa bo ta olajšava veljala samo za državljane tistih držav, ki bodo v turističnem letu sklenile dvostranske dogovore z Jugoslavijo in ki bodo torej tudi same dovoljevale vstop jugoslovanskim državljanom brez vizuma.

Z olajšavo prestopa meje, to je z odpravo vizuma, hočejo jugoslovanske oblasti ustreči ne samo mednarodni turistični zvezi, temveč tudi Organizaciji združenih narodov, ki priporoča svojim članicam, naj pospešujejo mednarodni turizem, ki povečuje stike med državami, pri naša gospodarske koristi, zbližuje narode in utrjuje mir med njimi.

Na posebni tiskovni konferenci je jugoslovanski konzul v Trstu Zarko Milutinović ob prisotnosti novega konzula Čedomila Hrasta navedel nekaj podatkov o

napredku turizma v Jugoslaviji. Leta 1958 je prispelo v Jugoslavijo 700.000 turistov, ki so prinesli državi 12 milijonov dolarjev. Leta 1965 se je število tujih turistov zvišalo na 8 milijonov in dohodki na 105 milijonov dolarjev. V prvih devetih mesecih leta 1966 pa je Jugoslavijo obiskalo kar 14 milijonov turistov in dohodki od turizma so dosegli 150 milijonov dolarjev.

Glede vnosa in iznosa valut veljajo do sedanji predpisi. Vnos tujih valut v Jugoslavijo ni omejen, pač pa vnos jugoslovanske valute in sicer 10.000 din, ki pa bodo odslej lahko v enotah po 1.000 din. Iz Jugoslavije pa je dovoljen iznos 5.000 din.

Poljaki obiskali Loreto

Več stotin Poljakov, ki živijo v Italiji, se je zbralo v Loretu, kjer so zaključili proslave za tisočletnico pokristjanjenja Poljske.

Kdaj in kako pa bomo Slovenci proslavili v letu 1967 1200-letnico pokristjanjenja Slovencev, še ni določeno. Nekaj se že govori o tem po svetu. Upamo, da bomo tudi mi kaj lepega pripravili.

15. mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Arezzu

Društvo »Amici della Musica« iz Arezza, ki organizira vsakoletna polifonska tekmovanja pevskih zborov, sporoča, da se bo vršilo prihodnje tekmovanje, petnajsto po številu, od 23. do 27. avgusta 1967 v Arezzu. Posvečeno bo štiristoletnici rojstva skladatelja Claudia Monteverdija.

Zato bodo morali tudi vsi nastopajoči zbori za proste skladbe izbirati med Monteverdijevimi deli. Kot običajno bo tekmovanje obsegalo štiri kategorije, v katerih bodo morali zbori nastopati z naslednjimi obveznimi pesmimi: mešanji zbori (Palestrina »Dies sanctificatus« ter Hasler »Nun fanget an«), moški zbori (Corelli »Tenebrae factae sunt« in Giovanni »Di vaghe fila d'oro«), ženski (Festa »Christe lux vera« in Orlando Lasso »Quand mon mari vient dehors«, poleg nastopov v folklori in gregorijanskem petju.

Zbori, ki se želijo udeležiti omenjenega tekmovanja, se morajo javiti najkasneje do 15. aprila 1967 na naslov: XV Concorso Polifonico Internazionale »Guido d'Arezzo«, Piazza Grande, 6 - Arezzo.

Kitajske ozemeljske zahteve

»Mi Kitajci smo prežeti z duhom boja do zadnje kaplje krvi; zato bomo storili vse, da si pridobimo v preteklosti izgubljena ozemlja.« Gre za podlrg milijon kvadratnih kilometrov, ki so sedaj pod sovjetsko oblastjo. To grožnjo je izrekel Tuan Lo Fu, član kitajske vlade v trenutku, ko se je vrnila iz Sovjetske zveze skupina kitajskih študentov, ki so jih bili odslovili iz moskovskega vseučilišča.

Tako je kitajska rdeča vlada ponovno poudarila svoje ozemeljske zahteve, ki jih ima do Sovjetske zveze. Maoecung je že predlaskim, 11. avgusta postavil zahtevo, da »je treba krivice popraviti.« Kitajski predstavniki oblasti trdijo, da je carska Rusija v preteklem stoletju kar trikrat vsilila cesarski Kitajski spremembo meje v korist Rusije, kar bi morala socialistična država, kot je Sovjetska zveza, čimprej popraviti.

Moskva na to odgovarja, da niso mero-dajni zgodovinski razlogi, temveč volja narodov. Po trditvi Moskve so se vsi narodi, ki žive na spornem ozemlju, že

vključili v sovjetsko občestvo narodov ter jasno sprejeli sovjetsko oblast. Poleg tega ta ljudstva niti niso kitajskega porekla. Sovjetska zveza ima do njih isto pravico kot rdeča Kitajska.

Ce je slednja sprožila vprašanje prave meje, ima pri tem gotovo politične namene. Gre predvsem za vpliv na ne-bele narode, katerim je treba dopovedati, da je Sovjetska zveza konec koncev vendarle bela država z vsemi negativnimi posledicami, ki jih to dejstvo vključuje v predstavi še do nedavnega od evropskih kolonialnih sil upravljanih afro-azijskih narodov. Poleg tega bi pa Maova Kitajska rada skalila vzušje mednarodnega sožitja, ki se vedno bolj uveljavlja v svetu in ga podpirata tako Moskva kot Washington. Kitajska bi rada ostala nosilec »revolucionarne bakle« širom po svetu, zato se zavzema za hladno vojno, dolži Sovjetsko zvezo povezave s kapitalističnim svetom (revizionizma), v vietnamski krizi pa dela na to, da ne bi prišlo do pomirjenja.

Slovinci na Goriškem ob zaključku leta

Prav je, da ob zaključku leta pogledamo malce nazaj, da vidimo, ali smo kaj napredovali, potem ko že dobrih petnajst mesecev slovenski demokrati sodelujemo v občinskem odboru leve sredine. Ko je na prvi letošnji odborovi seji meseca januarja župan napovedal praznovanje petdesetletnice zavzetja Gorice od strani italijanske vojske, sem jaz pri pomnil: »Zelim, da bi vsaj za to priliko Slovenci v Italiji dobili zaščitni zakon.«

SLOVENSKE IMENA SO PRIZNANA

No, splošnega zaščitnega zakona še nismo dobili, šli pa smo letos nekaj korakov naprej in upam, da se bližamo toliko zaželenemu in upravičenemu cilju. To pa tudi po zaslugi župana in predstavnikov goriške krščanske demokracije, saj je bil župan tisti, ki je, kot glavni predstojnik matičnega urada (Ufficiale dello Stato Civile) popolnoma razumel upravičeno zahtevo Slovencev, da se zloglasna fašistična prepoved slovenskih imen enkrat za vselej prekliče. Že meseca aprila mi je župan pripravil tudi sestanek na pristojnem ministrstvu, ki pa sem ga zaradi bolezni zamudil. No, sta pa pisarna vloga in telefonski razgovor z ministrstvom dobro zalega, saj je poslanska zbornica dokonale slovenskih imen, ki naj se pišejo š čisto slovensko abecedo, izglasovala meseca junija.

Treba je bilo, da ga odobri še senat. Kakor že objavljeno, sem nalašč zaradi tega šel v Rim prve dni oktobra, da pospešim končno odobritev zakona še pred prihodom predsednika republike Saragata v Gorico. Za menoj je v ta namen po hitel v Rim še provincialni tajnik goriške krščanske demokracije. Tako je senatna komisija zakon res potrdila nekaj dni pred obiskom predsednika republike, in uradni list ga je objavil 14. novembra. To dolgoletno težko bitko, ki nas je stala truda in neizmerna žalost, smo Slovenci zmagovito zaključili po trindvajsetih letih od padca fašizma.

Zmagali smo, ker je bila pravica na naši strani in ker se izročilo naših prednikov za nobeno ceno ne moremo in ne smemo odpovedati! Ne da bi prezirali in zaničevali kulturo naših sosedov Italijanov, ki jo cenimo in spoštujemo. Zdej pa je na nas, da se te naše pravice pošteno poslužimo: slovenskim otrokom slovenska imena!

SLOVENSKE SOLE IN VRTCI

Od nastanka Slovenske demokratske zveze gre naše prizadevanje tudi za popolno uzakonitev in ureditev slovenskih šol. In kakor smo leta 1961 dosegli šolski zakon s pomočjo goriške krščanske demokracije, katere kandidate smo leta 1958 podprli na političnih volitvah, tako se zdaj potegujemo za ureditev stolic in za razpis natečajev za namestitve na osnovnih in na vseh srednjih šolah.

Tudi v tej zadevi sta mi pripravila sestanek na ministrstvu v Rimu goriški župan in tajnik krščanske demokracije. Tam sem oddal že znano spomenico in jo v podrobnosti točko za točko tolmačil. Zakon glede stolic na nižjih srednjih šolah je že gotov in gre samo še za razpis natečaja. Pripravljajo ga še za stolice na višjih srednjih šolah.

Upravičeno verjamem, da bodo sprejete vse točke predložene spomenice, tudi kar zadeva ustanovitev slovenskih didaktičnih ravnateljstev, in menim, da drugače ne bi moglo biti, saj gre za logično in stvarno izvajanje šolskega zakona v celoti, kajti slovenske šole so avtonomne, toda glede poslovanja so enake italijanskim.

Kakor že pri imenih, tako moram poudariti tudi v pogledu šole: zakon jo priznava in Slovenci jo lahko svobodno obiskujemo. Spričevala teh naših šol so zakonita in polnoveljavna!

Čuvajmo te naše kulturne domove, ta naša vzgajališča. Oklenimo se naše šole z vso ljubeznijo našega srca in podpirajmo jo predvsem s tem, da pošiljamo naše otroke samo v slovensko šolo, kjer se poleg slovenske kulture in omike naučijo tudi poznanja italijanske. V tem se naše šole odlikujejo, v tem prednjačijo!

Število učencev slovenskih šol se je letos zadovoljivo povečalo, kar priča, da se naši ljudje zavedajo velike važnosti vzgajanja naraščaja in mladine v materinem jeziku.

Poleg tega beležimo še otvoritev novega vrtca v Šentmavru v veliko zadovoljstvo domačinov in vse naše javnosti. Pri stvari ni bilo nobene težkoče. Nasvet staršem, naj vložijo prošnjo, nastop pri županu, naj se prošnji ugodi in županova odlo-

čitev. Vse se je zgodilo v času približno tridesetih dni!

Ker sem že pri vrtcih, moram omeniti še to, da je v vrtcu v ulici Randaccio letos vpisanih trideset ali več otrok. Ta vrtec je bil s težkočo obnovljen pred kakimi petimi leti z devetimi otroki.

INDUSTRIJSKO PODROČJE. — STATUT INDUSTRIJSKEGA KONZORCIJA. — ZASEGA ZEMLJIŠČ PO ZAKONU ŠT. 167. MESTNI GRADBENI NAČRT

Proti industrijskemu področju, v velikopoteznem obsegu znanega Caccesejevega načrta, ki je usodno škodoval naši slovenski stvari, smo se slovenski svetovalci borili z vsemi močmi. No, zdaj je to področje omejeno na manjše tako v goriški, kakor v sovojenjski občini. Pravzaprav si morajo Sovodenjci šele pripraviti svoj lastni gradbeni načrt z zarisom industrijskega področja; toda v glavnem je to že izbrano. V statutu industrijskega konzorcija pa je zapisano, da se bodo zemljišča za nastanek industrije kupovala po dogovorni ceni z lastniki. Nobene rekvizicije, torej, in nobene prisilne cene. To je za nas velik uspeh, če pomislimo, da se našim na Tržaškem stalno in obsežno razlašajo zemljišča po zelo nizki ceni. V upravnem svetu konzorcija samega pa je zastopana tudi sovojenjska občina.

Znana je tudi naša odločna borba proti obširni zasegi zemljišč po zakonu 167, to je za graditev ljudskih stanovanj. Ta občinski sklep je bil jeseni 1964. leta sprejet s pomočjo misovskih svetovalcev. Danes ta sklep ne velja več in v kratkem pride do novega, ki bo upošteval upravičene ugovore lastnikov, zlasti vrtnarjev.

Tudi mestni gradbeni načrt (piano regolatore generale) ne morem reči, da je škodljiv. Res, da utegne posameznike v čem prizadeti, toda kar zadeva raztegnitev mesta na štandredsko področje, načrtno in pospešeno, kot je bilo prvotno zamišljeno, je namen opuščen. Zasega zemljišč po zakonu 167 je imela za cilj uničenje štandreda kot slovenske naselbine. Saj smo razločno slišali takrat jeseni 1964, kako so nekateri prenapetosti pri iskanju glasov občinskih svetovalcev trdili, da gre za to, da se zajeti naval slovenskega prodiranja (maree slava).

Tudi štandredsko področje je gradbeno, toda lastniki bodo prosti oddati ali ne svoje zemljišče, in to po ceni, ki jo bodo sami določili.

Slovenski demokrati smo tudi ob političnih volitvah leta 1963 podprli kandidate krščanske demokracije proti obljubi, da nam bodo pomagali pri urejanju naših zadev in priznavanju naših pravic. Morem reči, da se tudi krščanska demokracija drži besede in da nam gre na roko. Obljubo imamo, izraženo tudi na javnem predavanju o pravicah jezikovnih manjšin, da nam bodo priznane vse naše pravice, tudi jezikovne!

Pohvaliti moramo predstavnike goriške krščanske demokracije tudi zato, ker večkrat prireajo zelo pomembne konference glede položaja in pravic nacionalnih manjšin kot je tudi naša. Tako predavanja služijo medsebojnemu spoznavanju in razumevanju ter pobijanju nacionalizma in šovinizma.

Z goriško krščansko demokracijo pa sodelujemo kot samostojna politična organizacija, ki hoče in mora taka ostati tudi v bodoče. Razpust samostojne organizacije bi pomenil našo politično smrt! Slovenski demokrati smo s svojimi nastopi pokazali, koliko zmore naša Slovenska demokratska zveza v tekmi med strankami (najmanjša med temi), če ob raznih prilikah položaj resno in stvarno presodi. Po tem presojanju mora biti odločitev jasna in možata! Tako je bilo do sedaj, tako naj velja tudi v bodoče.

Dr. AVUGUST SFILIGOJ

TUGOMIR

Pred jaslicami

Z ganjenim srcem v bratskem objemu, z rokama v rokah in svetlečih očih; zamaknjeni v Dete na slami zapojmo vse pesmi pastirčkov in svete noči...

Božične motive o miru, ljubezni, o hlevčku, krilatcih, ki tisoč že let jih poje človeštvo — nas mati učila ko vse se nam zdelo je pravilni svet.

Prižgimo svečice — naj vsaki plamenček na vejah zelenih — spominja obraz vseh sester in bratov — doma in v tujini. Naj združi nas Dete in objame vse nas.

Ljubezen zmore vse

Neizmerna je veličina neumrjočih duš. Obstaja v vsakem človeku, v svetniku prav tako kakor v zadnjem otroku, ki mu je dom cesta. Kdor najde pot do nje, si zagotovi večno srečo.

Kornelija Baird, rojena v Texasu, poučuje na šoli newyorškega najbolj razvitega predmetja. Šoli so nadelali ime »Sibirija«, kajti obiskujejo jo le razbojniški otroci, ki so zrastle v pokvarjenih družinah. Kornelija Baird pripoveduje:

Zavore so zaječale, da sem se vsa stresla, ko se je težak tovornjak ustavil tik mene.

»Ej, gospodična, poglejte, nič več si ne grizem nohtov!« je zaklical vozač tovornjaka in pomolil proti meni od dela zamazane roke. Še predno sem se zavedala, je že odpeljal dalje in se izgubil v vrvežu newyorških ulic. Na mah mi je prišel pred oči: črnolas, zamazan deček, moj učenec Tom na srednji šoli, imenovani »Sibirija«.

Razveselilo me je, da se je še spomnil na moje higienske nauke. Ko je bil moj učenec, sem imela le malo upanja, da bo kaj iz njega. Imela sem 40 fantov, ki jim je bil dom cesta. Bila sem začetnica, pa čeravno sem imela za seboj doktorat. A kaj mi je služil pri teh prevratnežih? Dan za dnem sem morala začeti z novimi metodami in neizčrpno potrpežljivostjo, če sem hotela brzdati ta razbojniški razred.

Da sem prišla vsaj malo do oddiha, sem sredi dopoldneva ukazala učencem, naj položijo roke na klop. In začel se je pregled najbolj zanezanjenih rok, kar sem jih kdajkoli videla. Tom mi je sedaj vse to priključal v spomin. Tako rada bi zaklicala za njim. »Hvala, spominjam se te in te nosim v srcu.«

Začetek mojega poučevanja nikakor ni bil rožnat. Dodeljena mi je bila najmanjša in najbolj temna šolska soba; mučiti sem se morala z imeni kakor Anastopoulous in Koredjefsky in neprestano čuti, da bi mi ta počestna družal ne zrastle čez glavo.

Zrak v šolski sobi je bil neznosen. Ko sem ukazala »zapreti okna, me je učenec v prvi klopi opozoril: »Gospodična, ne splača se vam zapirati, kajti mi smrdim kot dihurji.«

Vztrajala sem na tem, da morajo zapreti. A še prekmalu sem spoznala, da je imel učenec prav.

Šolsko leto se je pričelo že pred mesecem dni, a prva učiteljica je v obupu ušla, ker ni mogla več brzdati te tolpe. Ravnatelj mi je rekel, da me bodo že učenci seznanili s stvarino, ki so jo vzeli. To je bilo lahko reči, nemogoče pa od njih kaj takega doseči. Zdelo se je, da je to zanje vojaška tajnost. Če sem se komu le zasmilila in je že odprl usta, da bi mi povedal, ga je drugi neusmiljeno sunil s pestjo v hrbet, da je ostal brez sape.

Razumela sem, da fantalini naravnost izzivajo mojo potrpežljivost. Če bi popustila, bi iz njih nikdar ne zrastle pošteni fantje in moške. V njih moram najprej vzbuditi vero v Boga in v njegove zakone. Večkrat sem v svoji vnemi prišla v protislovja. Ko so mi nekega dne živci popustili, sem zavpila:

»Ali želite vsi končati kot cestni pometaji?«

Sledila je dolga in burna debata, med katero so mi razodeli, da bi bili res srečni, če bi lahko postali cestni pometaji: ti, da lahko upajo na pokojnino in zaslužijo do 2.000 dolarjev na leto. Malo jih je bilo med njimi, ki bi si upali kaj več doseči.

Ko se je Mc Duffy vrnil v šolo po skoro dveh tednih odsotnosti, sem mu v šafi rekla:

»Kje si bil, na ropu kakšne banke?«

Cisto mirno mi je odgovoril: »Ne, gospodična, oropal sem samo meko gostilno.«

Morala sem postati ena izmed njih, živeti se v njihovo miselnost, v njihov način življenja, če sem jih hotela izobraziti in rešiti za življenje.

V »Sibiriji« niso delili opoldanskega kosila. Zato sem si morala prinesiti nekaj obloženih kruhkov s seboj, ker sem imela daleč do doma. Moji dečki so kar tekmovali med seboj, kdo mi bo pripravil mizico in še celo kavo so mi skuhal, ko sem pojedla.

Za nagrado sem dovolila najprirednejšim, da so ostali med opoldanskim odmorom pri meni in pojedli svoje revno kosilec. Tako sem imela vedno tudi do 30 dečkov okrog sebe. Bili so do mene zelo obzirni, dobri, nič podobni razbojniški tolpi med poukom. Pred jedjo smo vedno molili in čas med jedjo sem uporabila, da sem

jim govorila o Bogu in o dostojanstvu človeka.

To so polagoma postale verske ure, med katerimi so me ti pokvarjenci seznanjali s svojimi problemi in odkrivali težke rane njihovih družin. Mnogi niso poznali ne očeta ne matere, mnogi spet so imeli očeta v ječi.

»Moj oče me noče več domov,« je rekel eden, »Pravi, da ga preveč obtežujem.«

Guarnarides je dodal: »Jaz sploh ne poznam očeta; mati pa raje vidi, da se potepam po cestah.«

Dečki so kar odkrito govorili o avtomobilih, ki so jih ukradli in o drugih posrečenih in ponesrečenih ropih. Srce me je bolelo, ko sem slišala, s kakšno brezbriznostjo so govorili o ječi in električnem stolu, o policiji in zasledovanju zločincev. V takih trenutkih je v meni vstajal dvom in vse moje delo se mi je zdelo brez pomena. Nikdar se mi ne bo posrečilo, da bi iz njih naredila poštene ljudi. In vendar so imeli vsi dobro srce.

Skušala sem tudi njihovo zunanost izboljšati. Nosila sem v šolo glavnike in jih razdelila med nje, kajti v tem pogledu so bili kot divji moške.

Neko jutro zagledam na katedru dve škatli čisto novih, svetlih glavnikov.

»Ne smete več trošiti denarja za nas,« je rekel Alongi, »vzemite te, ukradel sem jih za vas v bližnjem bazarju,« je še dodal s ponosom.

Popoldne sva se Alongi in jaz vrnila v bazar. Čeravno bi me lahko prijeli kot tatavo, sem se približala mizi in neopažena spustila glavnike v predal. Učencem sem napravila pridigo o spoštovanju tuje imovine in o božji pričujočnosti povsod. Naslednji dan sem slišala Alongija, ko se je pogovarjal s součenci. Eden je rekel: »Pravi osel si, da si vrnil tiste reči.«

»Ne, nisem osel,« je odgovoril Alongi.

»Sedaj razumem, da je poštenje in do brota več vredno kot denar.«

Polagoma so se pokazali sadovi mojega truda. Dečki so dorasli v postavne fante, končali so šolo in se zaposlili. Ohranila sem stike z njimi. Prihajali so k meni, mi kazali darila, ki so jih kupili za mamo ali sestro in mi pripovedovali o pohvalah, ki so jih bili deležni od delodajalcev. Včasih sem jih vprašala:

»Kaj vam je še ostalo v spominu od tega, kar ste se učili v šoli?«

Marija se razgovarja

Pastirčki pred hlevčkom,
ki v jasli strmite ...
Vi svetli krilatci
z nebeških višav:
Poglejte, zaspal je
moj Jezusček zlati ...
Še veter je utihnil,
ki veje z dobrav ...

Ve, palme zelene,
tako ne šumite,
moj Sinček je komaj
zatisnil oči ...

Vsi tiho bodite,
neslišno molite,
da Detece božje
se spet ne zbudi.

Duhovi nebeški,
s svojimi krili
pokrijte mi Dete,
varujte ga zla
in za uspavanko
zapojte po tihem:
Vsa slava Mesiji
v višavah neba!

TUGOMIR

Iz govora dr. Škerka v deželni svet

Med proračunsko debato v deželnem svetu je imel dr. Škerk v četrtek, 15. decembra uolg in zanimiv govor. Zaradi pomanjkanja prostora bomo objavili iz njega glavne misli, v kolikor se nanašajo na Slovence.

Dr. Škerk je zahteval novo politiko do Slovencev, da bodo popravljene stare in manj stare pomanjkljivosti, da bo uresničeno medsebojno zaupanje, h kateremu vsi težimo in da bo zavrtlo izseljevanje, ki ne more biti sredstvo ali način za reševanje narodnostnih in gospodarskih vprašanj državljanov slovenske narodnosti.

Svetovalec Slovenske skupnosti je najprej govoril o splošnih plateh proračuna. Nato je pohvalil deželno upravo, ki je zlasti v začetku kazala razumevanje do Slovencev, kar se je pozneje ohladilo. Omenil je nekaj ugodno rešenih vprašanj, nato pa se je ustavil pri celi vrsti neresenih zadev. Deželna uprava bi morala doseči od paritetne komisije, da bi pri sestavljanju izvršilnih določb k statutu upoštevala tudi zahteve slovenske narodne manjšine. Precej dolgo je obravnaval slovensko šolstvo in predlagal, naj osrednja vlada v smislu člena 118 ustave poveri deželi izvajanje zakona o slovenskih šolah, da bi se ta zadeva premaknila z mrtve točke. Nato je omenil sprejemanje v službo pri deželni upravi in ustanovah, ki so od nje odvisne. Ugotovil je, da ima dežela okrog 1000 uslužbencev, od katerih so le 4 Slovenci in zahteval, da bi morali sprejemati Slovence v službo v sorazmerju s številom slovenskega prebivalstva, ki znaša v deželi skoro 10 odstotkov.

Dr. Škerk se je dalje zavzel za izdatnejše podpore slovenskim kulturnim, športnim, dobrodelnim in drugim društvom ter ustanovam, ki bi tudi morale znašati okrog 10 % vseh podpor, ki jih dežela daje. V proračunu je posebna postavka za pomoč Furlanom in prebivalcem Julijske Benečije, ki živijo v drugih deželah ali v tujini. Dežela bi morala prav tako skrbeti za slovensko narodno manjšino. Svetovalec Slovenske skupnosti je nato omenil slovenske amaterske športne organizacije, ki jih je na Tržaškem 11, na Gorškem pa 4. Tudi tem je treba priskočiti na pomoč z deželnimi prispevki. Obširno je obravnaval in odklonil razlaševanje, se zavzel za ureditev jurskih pravic, za ureditev zemljiške knjige, za vrtnarsko-zelenjadarsko poskusno središče, za zvišanje cene mleka in obravnaval še razna druga vprašanja.

Poleg tega je dr. Škerk predložil pet resolucij.

Prva zahteva višje prispevke slovenskim kulturnim, športnim in dobrodelnim organizacijam. Predsednik deželnega odbora dr. Berzanti je odgovoril, da bo deželni odbor te zahteve upošteval, in sicer ne le glede finančne pomoči, ampak tudi v drugih pogledih.

Z drugo resolucijo je zahteval svetovalec Slovenske skupnosti ustanovitev poskusnega vrtnarsko-zelenjadarskega središča. Tudi to resolucijo je predsednik sprejel s pripombo, da moramo dati zanj Slovenci pobudo.

Tretja resolucija zahteva ureditev zemljiške knjige. Odgovor: manjkajo izvršilne določbe. Zadeva bo urejena, ko bodo objavljene te določbe.

S četrto resolucijo je zahteval dr. Škerk novo cesto od trbiške ceste do meje na Fernetičih, ki naj bi obšla Opčine, ker je cesta skozi Opčine preveč nevarna in zavira promet. Odgovor: dežela bo to vprašanje proučila.

Prav tako bo proučila peto dr. Škerkovo resolucijo, ki zahteva preklic odlokov bivše ZVU, ki tujim državljanom prepovedujejo na Tržaškem nakup nepremičnin, t. j. hiš ali zemljišč.

Letošnje knjige Goriške Mohorjeve družbe

Te dni razpošilja Goriška Mohorjeva družba svojim udom, pa tudi drugim svojim prijateljem letošnji knjižni dar. Lep je in izredno bogat: štiri knjige z 800 stranimi zanimivega, koristnega in vzpodbudnega branjca.

Prva knjiga je že običajni **Koledar za leto 1967**. Dejansko je več kot koledar, je pravi zbornik, poln klene vsebine in aktualnih sestavkov. Po koledarskem delu uvede bralca v čitanje msgr. Ljube Škerka s člankom »Por drugega vatikanskega koncila«. Sledi več razprav, med katerimi sta zlasti pomembni dve izpod peresa dr. Rudolfa Klinca: Ob dvajseti obletnici razmejitve ter Ob 50-letnici majniške deklaracije. Bralcem bodo tudi gotovo všeč popotni vtisi iz obiska na Češkoslovaškem, ki jih je avtor članka opisal pod naslovom: »Češka in Slovaška nekdanj in danes«. Prav nekaj novega je spis Maksa Jana »Ob železnem jubileju okrožnice Rerum novarum«. Precej strani je posvečenih tudi poletom v svetovni prostor (P.K. in dr. Jakob Ukmar). O zatonu Avstrije govori prof. Maks Sah, prof. Martin Jevnikar pa se spominja več kulturnih obletic iz slovenske zgodovine. Ne manjka črtic in pesmi. Črtice so prispevali Darina Konc, msgr. Srečko Gregorec in dr. Stanko Janžič, Vladko Kogoj pa svoje spomine. Med pesmimi moramo predvsem omeniti sonetni venec Ljubke Sorlijeve »Neizpovedana ljubezen«, ki da Koledarja še posebno literarno veljavo. Ostali, ki so prispevali pesmi, so bili msgr. Srečko Gregorec, Mirko Mazora, Stefan Tonkli (Hosko Tejn), Darina Konc in Zdravko. Koledar se spominja tudi več naših zaslužnih mož (slikar Josip Tominc, nadškof dr. Fogar, prof. Milan Bekar in prel. dr. Rudolf Blüml). Dr. Danilo Rustja je napisal nekaj napotkov za naše gospodinjke. Zadnje strani pa so posvečene prikazu dogodkov pri nas in po svetu v zadnjem letu, ki jih dopolnjuje članek Petra Komaca »Pogovor o Afriki«.

Druga knjiga je **Zgodovina Goriške Mohorjeve družbe**. Napisal jo je neutrudni zgodovinar msgr. dr. Rudj Klinec. Ta knjiga daje vse letošnji knjižni izdaji prav posebno vrednost, saj seznanja bralca z dogodki iz polpretekle zgodovine primorskega ljudstva, ki jih mora zlasti mladi rod poznati, če bo hotel razumeti Kalvarijo naših ljudi v času med zadnjima svetovnima vojnima. Knjiga je pisana na izredno živahen in poljuden način, pa istočasno skrbno dokumentirana. Bere se kot napet roman. Odložiš jo šele, ko si prišel do konca. In ko jo bereš, se čudiš, da je narod vzdržal vso to strašno

POPLAČANA BOLEČINA

Učitelj Gino se je zavil v molk. Ni vprašal Anke, zakaj ga ni bila počakala ob šesti uri v mestu. Dasi je vedel, da ji tečejo zadnji tedni nadomestovanja na njegovi šoli in da je kasneje ne bo morda nikdar več videl, je govoril z njo povečini le posredno. To se pravi, da je to, kar je hotel povedati njej, povedal Mavriciju, vitkemu in tenkočutnemu piemontskemu učitelju, ki se je vedno oblačil

po zadnji modi in ga je Gino pobiral neke po poti, do koder se je vozil z vlakom.

Mavricij se je poročil z dvajsetimi leti in od takrat dalje je poučeval skupno z ženo po gorah. Čeprav je trdil, da se z ženo razumeta, je nenehno zabavljaj čez ženske. Druga alternativa njegovih pogovorov pa so bili italijanski slikarji ali pa njegovi verzi. Mavricij je bil namreč tudi poet: vedno je imel pri sebi tiskano zbirko svojih pesmi, v katerih so čustva ostajala gole besede. Vse polno je bilo v njih govora o očiščnosti, jeseni, mraku, nemiru, ali vse je ostajalo brez vsakega zaključka.

Anka si ni mogla kaj, da bi ju ne primerjala v mislih, ki so se vedno na koncu osredotočile na Gino. Bilo je, kot da ga je prej sicer videla, a ne opazila, kot toliko brezpomembnih ljudi, katere človek sreča v življenju, a brž nato pozabi, da jih je kdaj videl.

Sedaj pa se ji je pričelo dogajati, da je izmed vseh videla samo njega, kot bi njega samega osvetljeval žaromet in bi drugi ostajali v polmraku. Ugajal ji je njegov ponos. Ni moredoval ljubezni kot bi bil gotovo storil tisti pomehkuženi Mavricij. Poslušala je njune pogovore in iz njegove redkobesednosti spoznavala njegovo duševno bogastvo v takšnem nasprotju s pohlevnostjo Mavricija in njegovih osladnih verzov.

Gino je bil pristni sin gor, ki ga kratkotrajni študiji v mestu niso preokrenili in pridrugačili. Bil je kot sleči in encijani, ki so tri četrta leta skrivali pod snegom klice življenja, da so se pod silnim poletnim soncem razcveli v nebo. Opajala se je z mislijo, da jo on ljubi z vso silo svoje zdrave duševnosti in da ni morda nobene ljubil pred njo. Nikoli se ni priprijazil dvom, da se je on morda premislil. Ali se morda kdaj premislilo gore, da ne bodo več kipele kvišku in potok, da ne bo več šumel po soteski?

In vendar: tako nenadoma so kot iz tal vstale božične počitnice, ko bi ona imela odpotovati in že par dni je minilo, ko ga ni bilo na spregled. Anka se je zbudila iz prijetnih sanj in pred njo je stala nezaželena in nepoklicana resničnost, ki je z enim samim zamahom razblinila sanje in zavezala je strašno praznoto.

V sobi je postajalo dušeče zatohlo. Ozrla se je po Giacominu. Revica je zaspala z odprtimi ustmi. Anka je pazljivo odprla in zaprla vrata in stopila na prag. Oster in leden zrak ji je zavel v lice. Se je snežilo. Kolikor je mogla, si je privzdignila ovratnik plašča.

»Vam se zdi mizlo, je res?« se ji je nasmehnila črnolasa in vitka vajenka iz prodajalne. Ona je stala na vratih z zavijanimi rokavi.

Niže je srečala Erikino mamo, ki je na prostem prala zelenjavo. Deklica se je je oprijemala za krilo in skrivala obraz.

»Kakšen križ je s tabo!« se je jezila mati. »Pozdravi no, ali sem te jaz tako učila?«

Anka se je le bolno nasmihala kot bi vse šlo mimo nje kot v sanjah. Kakšen pomen imajo vse te banalne, vsakdanje stvari, ko se v človeku vse ruši in podira?

»Potem bom šla k lekarnarjem,« se je tolažila. »Lekarnar me je vedno spr-

vil v dobro voljo s svojimi domisljicami.« A takoj nato ji je bilo jasno, da ji ni do domisljic. To, kar jo je težilo, je pričakoval razjasnitve. Zagledala se je v samotno, tenko drevesce, preobloženo s snegom in sledeč svojim mislim ga je počasi začela tresti. Sneg je padal na tla v kosih in pokril šum Ginovih korakov. Kar nenadoma je vstal iz tal, da se ga je ustrašila.

On se je nasmehnil. Tisti njegov nasmeh, v katerem je plavala njegova duša, jo je očaral.

»Stavim, da greš k lekarnarjem.«

V njegovih besedah je čutila rahlo podcenjevanje. Laura in Marina sta mu očividno presedali.

»In ti?«

»Jaz...?«

»Videla sem te skozi okno, da si se vračal po tej poti iz šole.«

»Ah res! Hotel sem videti Mateja.«

»In greš zopet k njemu?«

»Pravzaprav ne.«

Molče sta se gledala. Anka je pretrgala molk.

»Jaz sem pa mislila, da si šel po tej poti zaradi mene. Da si me hotel pozdraviti. Ne vem, če in kdaj se bova zopet videla. Bogve, kam me pošljejo po božiču.«

Njegove oči so se poostrele kot bi hotele predreti dušo in jo presoditi.

»Misliš sem, da ti ni mar za moje pozdrave.«

»Zakaj si tako hudoben?«

»In ti, kakšna si?«

»Pravzaprav te jaz motim. Matej te gotovo čaka.«

»Matej je že dva dni petdeset kilometrov daleč in se vadi za smučarsko tekmo.«

»Tako torej...«

»Tako torej...« jo je oponašal. »Tudi ti nisi tisto nedeljo šla v mesto z lekarnarjem.«

Anka je molčala.

»Če hočeš vedeti, sem obakrat prišel tod, da bi te srečal. Sedaj veš resnico, a mi ni mar za to. Želim si samo eno: da bi te nikoli več ne bilo v te kraje. Tako lepo in mirno je bilo življenje, dokler sploh nisem vedel, da živiš.«

»Kaj sem ti napravila?« Glas ji je zastajal v grlu. Sunkovito se je obrnila, da bi ne videl njenih solz. Gino ji je ujel roko in jo trdno stisnil.

»Zakaj se midva ne moreva razumeti?« je dejal in jo tiščal za roko, kot bi mu hotela uiti. »Jaz se mučim dan za dnem sam s seboj in te samo iščem, da bi te kje srečal, pa čeprav potem niti ne spregovoriva in ko te vidim, se spomnim, da me nisi hotela čakati, da me nisi hotela niti spoznati.«

»Ni res, pozabila sem,« je zatrepetal njen glas.

Gino je popustil stisk roke in se začudil: ni mu je izmaknila. Njena drobna roka je počivala v njegovi. Čez obraz se mu je razlila nepoznana nežnost.

»Anka...« je dejal, »Anka.«

»Gino,« je rekla ona, »vse bom napravila, da boš pozabil.«

Po poti navzdol se je pripodila gruča otrok, kričec in vlečoč za seboj sanke. Debela Erika se je na ves glas drla, ker so jo nalašč prevrnili v sneg.

JOZICA PERIC

V mesecu katoliškega tiska od 1. 1. do 5. februarja podprimo naš tisk!

ANTON VAN DE VELDE

Srce zmaguje

55

Ah, Gerrits, kako prostrana in svobodna je reka in tam v daljavi — saj veš — se razbešni v svojem kopnenju po neskončnosti morja, še dlje pa vabi ocean... Kako more biti trdna zemlja, ki na njej stojiš, tako majhna in tako omejena, tako brezupno odtujena veselstvu? Stoletja in stoletja teži ta reka k morju, poje morje svojo vabečo pesem o vetru in valovih, ziblje ocean svoje neizmerno narobe v neskončnem prostoru pod večnim nebom. In ti stojiš tukaj, obupani človek, in tlači te brezumna stiska, kakršna ni iz volje matere zemlje... Tvoji pametni bližnjiki te vežejo na podstrešni tram, pred teboj pa se prosto razgrinja sen — bleščeče razodetje, veličastno preprosto za neizpranjeno srce...

»Ah,« pravi Jon sam sebi, »če takole začneš v farnem listu, zgubi župnik na

mah vse naročnike. Bolje bo, da se omejiš na devetdnevne, na romanja in na štiridesetno molitev.«

In jo mahne proti Kanadskemu trgu. Skozi priprta vrata zagleda strica, ki sedi pri mizi. Kaj pa ta išče tukaj? Za Jodovim hrbtom miga Greta: »Le tiho, tiho!« Ali grozi nov uppercut? Stric sliši Jona, ko vstopi skozi vrata, in vzdigne glavo. Bog nebeški, kaj se je zgodilo? Stric je videti na lepem za deset let starejši! In potem prične Jodo s težkim vzdihom:

»Hja, fant moj, hja...« s težavo nekaj golta, »nimam dobrih novic...« In med obupnim ihtenjem zaslišita nenadoma: »Phinetta... je ušla!«

Oba Gerritsova sta nema obstala pred bolečino starega človeka. Kaj naj poreče ta temu staremu, ranjenemu srcu? Jodo naslanja glavo na roke in joka. Slišati je kakor pridušeno tuljenje splasene živali. »Stric, opogumi se. Saj ne bo tako hudo; vrnila se bo...«

Kakor odsoten pogleda Greeto: »Ne, otrok, ne bo se vrnila.« Potegne papir iz žepa. »Beri, kaj sem našel na svoji mizi:

Jodo, ne vzdržim dlje; nisva ustvarjena za skupaj. Jaz moram imeti več od življenja. Najina razlika v starosti je prevelika. Ti me nisi razumel. Morda me zdaj razumeš. Zahvaljujem se ti za tvojo skrbnost in ti želim nove sreče. Phinetta.«

Večerne ure teko težko in molče. Jodo bo ostal nocoj pri Gerritsovih. Otopel leži v naslanjaču, tik ob zibelki malega Chrisja. Jon in Greta sta odšla po prstih v posteljo. Na mizi leži pismo. Mesečina polzi prek njega.

DRCA

»Strica je pa le zdelalo, Jon.«

»De, Greta, nečloveško je, če takšnele staro srce tako prevariš. Zdaj ima Jodo samo še svojih petinšestdeset let pa obrešti svojih obligacij. Ne bi rad menjal z njim, četudi mi žleodec mahedra po hrbtišču... Toda naš otroci, Greeta — obraz se mu obupno napne — »drobljanci ne uspevajo tu pod streho.«

»Ah,« pravi žena, »bodo že zrasli; le sam zase skrbi, fant, zate me namreč bolj skrbi.«

Opazovala je zadnji čas, kako mu hrbet

vedno bolj leze v dve gubi, in strah je je, ker je tako suh.

»Pri vsem pogumu ne morem več dalje, Greeta, zares ne morem. Moja moč je izčrpana, po hoduljah stopam po svetu.« Jon se nasloni na tram, nagne glavo nazaj in zapre oči. Vse bridkosti in zadržano trpljenje bruhnejo na dan in se mu pekoče razlijejo po žilah.

Greta stoji v nepomaganem sočutju pred svojim najdražjim. Sama je shirana, toda on, njen krepki, ponosni fant ne sme poginiti v tem trpljenju.

Jon se smehlja: »Imava pa le svojevrstno rodbino, punca, in svojevrstne znanke: Joda, Phinetta, Mikkersa, Lundersa, Lowieja, Nanda, Marijo... Prejšnji teden sem bil še pri Mariji. Neozdravljivo, Greeta, neozdravljivo. Za obisk se sploh ne zmeni.«

»Molila bova — bom, zanj, Jon.«

»Kaj daj, otrok, kaj daj, lahko ji vice skrajšaš.«

Nevesel sede na stol; Greeta poklekne k njemu in vzame njegovo glavo med dlani: »Jon — zdaj glej, da bo tvoj glas veder, Greeta! — »Jon, izmisli si

si majhen načrt, reči moraš kratko in malo da, nak, prav nič ti ni treba reči, samo pusti, da tvoja žena nekaj ukrene. Saj pojde, Jonnie, prav zadrno pojde, kar ti zdajle povem, in ti se lahko odpočiješ, dokler se ne najde izhod...«

»Kaj namerjaš, Greeta?«

»I no, zanaprej boš čez poldan nekaj ur preživel brez mene, to je vse.«

Jon se vzravna: »Pač ne misliš, da boš tukaj alj tam...«

Brž mu ona z roko zatisne usta. »Našla sem nekaj dobrih družin, Jonnie, kjer jim v gospodinjstvu lahko malo pomagam. Bogatije ne bo, toda vsaka pomoč je dobrodošla, ljubezen pa naj se izkaže zdaj pač z moje strani, kaj ne?«

»Greeta, jaz ne maram, da bi ti kot postrežnica...«

»Tiho vendar, Jon, to je beseda in nič drugega. Dovolj sem še krepka in...«

»Ti ne pojdeš, Greeta, ti ne pojdeš!«

Za hip gledata brez besed predse, potem vpraša njenoža žena potihem: »Kaj bomo jutri jedli, mož?«

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Sovodnje

Pretekli teden smo položili k večnemu počitku 75-letno Marijo Cijak, por. Pelicon. Pokojna Marija je bila dobra, tiha in iskreno pobožna žena. Vse svoje življenje je obilno prepletala z dobrimi deli ter v polni meri izpolnila eno izmed telesnih del usmiljenja, ki se glasi: Bolnike obiskovati. Bolniki so bili res njeni izredni ljubljenci. Njim je posvečala svoj prosti čas, jim pomagala s toplo besedo ter jih podpirala v dejanju. Tudi družine, zlasti v bližini, so bile deležne njene stalne pozornosti. Kadar so bile v stiski, je hitro našla kos kruha, da ga je ponesla pomoči potrebnim.

Njene dobrotljive roke sta bila deležna tudi dva duhovnika. V času bolezni in ko se je njun večer življenja nagnil k zatonu, je stregla pokojnima gospodoma vikarju Angelu Cargo in župniku Petru Butkoviču-Domnu. Gotovo jo je Bog za to požrtvovalno in samaritansko delo že obilo poplačal.

Ob izgubi tako dobre mame in stare mame izrekamo zato sorodnikom pokojne Marije Pelicon naše globoko sožalje.

Doberdob

Za »božičnico« šolske mladine je tudi letos občinska uprava podelila vsem otrokom kar obilne darove sladkarij. V župnijski dvorani pa je bila lepa igrice »Svetonočna legenda« s petjem, deklamacijami in s poklonitvijo darov (igrač, obleke, zvezka) ubogemu Jezušku (I. razred).

Branko Radunković je bil za božič pri nas, da je videl božične navade in pesmi

Doberdobski otroci v božičnem razpoloženju

Občni zbor SKPD Števerjan

Kot vsaka skupnost ali ustanova mora tudi odbor prosvetnega društva od časa do časa predložiti račune svojim članom. Zato je bil tudi sklican v Števerjanu 5. redni občni zbor katoliškega prosvetnega društva v soboto, 19. decembra zvečer. Udeležilo se ga je zadovoljivo število mladih članov, kar je gotovo vzpodbudno, da bi si po drugi strani želeli, da bi lahko prišlo tudi več starih. Saj če je res, da je mladina up in bodočnost, je pa tudi res, da mora biti pri vsakem delu zraven umerjena in pametna beseda starih. Občnega zbora so se udeležili, kar mu je dalo še poseben poudarek, tudi števerjanski župan Slavko Klanjšček ter podžupan Ciril Terpin, predsednik Zveze slov. kat. prosvete dr. Kazimir Humar ter predstavniki nekaterih bratskih društev.

Dosedanji predsednik društva Marjan Terpin je po pozdravu prebral predsedniško poročilo ter poročilo o kulturno-prosvetnem delu v zadnjem razdobju. Lahko se je bilo prepričati, da naša mladina ni spala. Sicer bi lahko tu pa tam še kaj naredili, bolje kaj izvršili, vendar moremo biti z dosedanjim delom kar zadovoljni.

Ce bi hoteli pregledati opravljeno delo v številkah, bi ugotovili, da smo imeli do sedaj 14 kulturnih večerov, 16 sodelovanj na raznih prireditvah, tri prvomajska slavlja, razne izlete in gostovanja (na Koroškem). Največji uspeh je morda dosegla dramska skupina z igrano »Namišljeni bolnik« Molièra in s Finžgarjevim »Divjim lovcom«. Pri tej igri je sodelovalo skoro vse društvo. In brez dvoma bomo

v cerkvi in po družinah. V cerkvi je po maši voščil in daroval za spomin malo cerkvico — njegovo »lastnoročno« (brez rok!) umetnino. Postavili smo jo pred jaslce, da opozarja: večne in žive jaslice so vedno v cerkvi (tabernaklju).

Za sv. Tri Kralje bo tradicionalni srečolov za misijone (prišt, torte, plinska peč...) združen s predstavo. Začetek ob 19.30. Vabljeni!

TRŽAŠKE NOVICE

V nedeljo, 8. januarja ob 16. uri bo v cerkvi sv. Antona novega v Trstu

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Prireja in izvaja Zveza cerkvenih pevskih zborov

Blagoslovitev novega zvona na Kontovelu

Prejšnjo nedeljo, zadnjo v adventu, je bil velik praznik na Kontovelu. Msgr. dr. Škerl, škofov vikar, je v spremstvu župnikov s Proseka, Sv. Križa in Zgonika blagoslovil nov zvon. Prejšnji je bil namreč počen in neporaben že dve leti. Tvrda Broili je poskrbela za prelitje starega

zvona in je naredila novega, ki prav lepo doni.

Dobre žene so pripravile lep bršljanov venec, s katerim so zvon okrasile, ljudje pa so prihajali gledat novo pridobitev kontovelske župnije; tudi iz sosednjih vasi jih je bilo veliko. Šest predstavnikov župnije je botrovalo blagoslovitvi zvona, prav lepo jih je bilo gledati, ko so resno držali v roki debele sveče in pozorno in pobožno sledili blagoslovitvi. Posebnost blagoslovitve je bila tudi v tem, da se je obred vršil v slovenščini, da so lahko vsi sledili molitvam. Bog daj, da bi vsi razumeli in si vzeli k srcu besede, ki jih je povedal g. škofov vikar, naj namreč zvonovi privabijo čim več ljudi, da bi vsi doživljali veselje božjih otrok.

Tudi napisi na zvonu so slovenski. Pod podobo Marije vnebovzete: Ljudi vabim in svarim, Boga molim in častim. (To je naloga Matere božje, duhovnika in navadnega kristjana in tudi zvona). Drugi napis pod podobama sv. Cirila in Metoda: Sv. Ciril in Metod, varujta slovenski rod. Pod podobo sv. Hieronima, našega patrona pa je priporočilo: Sv. Hieronim, prosi za nas!

Ob tej priliki se želimo zahvaliti msgr. dr. Škerlu, ki je prihitel med nas, da nam je zvon blagoslovil, vsem župnikom, ki so praznik povzdignili s svojo navzočnostjo in vsem ljudem, posebno botrom, ki so prispevali za ta novi zvon. Stroškov je bilo veliko, čez 2.300.000 lir, ker smo uredili zvonjenje na električni pogon. Dolgov seveda ne manjka, a z osebnimi žrtvami vernikov, posebno naših faranov, upamo, da bo v kratkem vse izplačano.

Rudi Bogatec, župnik

Umrli je kralj risanic Walt Disney

V Ameriki je za rakom na pljučih umrl sredi decembra priljubljeni kralj risanic Walt Disney. Dočakal je 65 let. Za njim žalujejo ne samo otroci, ki so kar prekipeli od veselja, ko so se na filmskem platnu ali na televiziji pojavili Miki miška (Topolino), Racman Jako (Paperino), Pluto in drugi junaki Disneyevih pustolovščin. Pa tudi starejši smo radi gledali akrobatske vragolije teh nenavadnih filmskih igralcev, ker smo bolj razumeli kot pa naši malčki skrite nauke, ki naj bi pomagali ljudem, da postanejo boljše.

Walt Disney se je rodil leta 1901 v Chicagu. Lotil se je dolge vrste poklicev, a nikjer ni imel obstanka, dokler ni odkril svoje lastne poti. Šele po prvi svetovni vojni se je čisto slučajno lotil slikanja, ki so takoj naletele na ugoden sprejem. Postal je velik filmski ustvarjalec, za kar se mora zahvaliti zgolj lastni fantaziji in pesniškemu čutu pa tudi globokemu poznavanju filmske tehnike. Zanj je bila filmska industrija umetnost. Kar je treba še posebej poudariti, je moralna brezhibnost Disneyevih filmov. Sam je bil na to ponosen in držal dejstvo, da ni izdelal enega samega filma, o katerem ne bi držala oznaka: »Primeren za vse, tudi za najmlajše.« Prav v tem je bil Disney še posebno velik.

Ureditev duhovniških plač

Po raznih italijanskih časopisih moremo opaziti, kako katoliška javnost sledi ureditvi koncilskih določil. Tako na primer beremo o reformah teološkega študija v raznih semeniščih in o prenosu malih semenišč, o raznih svetih duhovnikov in laikov in podobno. Omembe vredni so poizkusi, kako bi uredili duhovniške plače, da bi tako vsem duhovnikom zagotovili zadostno in primerno nagrado ali plačo za dostojno in spodobno življenje in delo. V Italiji moremo namreč opaziti veliko razliko v plači ali nagradi, ki jo imajo duhovniki. V tržaški škofiji upajo, da bo ta zadeva dobila zadovoljivo rešitev v začetku novega leta.

ZVEZA SLOVENSKE KATOL. PROSVETE NA GORIŠKEM
prireja na praznik sv. Treh Kraljev, 6. januarja 1967

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Koncert bo v goriški stolnici s pričetkom ob 3^h popoldne. Nastopili bodo združeni mešani zbori in združeni moški zbor.

Vabljeni vsi rojaki iz mesta in okolice!

RADIO TRST A

Spored od 1. do 7. januarja 1967

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 10.45 Božične in novoletne pesmi. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Tomažek praznuje novo leto«. Mladinska radijska igra. — 11.45 Ringaraja za naše malčke. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Skupno stanovanje«. Veseloigra v treh dejanjih. — 18.30 Kino, včeraj in danes. — 20.30 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za prvo polovico januarja«. Ponovitev v torek ob 12.00. — 22.20 Dalmatinske popevke.

Ponedeljek: 11.50 Trije ansambli, tri dežele. — 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Milka Martelanc« in »Mara Samsa«. — 13.30 Priljubljene melodije. — 18.00 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica. — 19.10 Sveta brata Ciril in Metod, apostola Slovencev: (1) Prof. Ivan Žužek: »Krščanstvo na Slovenskem pred prihodom svetih bratov Cirila in Metoda«. — 21.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi.

Torek: 11.50 Popevke treh rodov. — 17.20 Italijansčina po radiu: Spopolnjevni tečaj: 15. lekcija. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.35 W.A. Mozart: »Bastien in Bastienne«, opera buffa v enem dejanju. KV. 50

Sreda: 11.45 Glasbila in barve. — 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.10 Higiena in zdravje. — 19.25 Zbor »Arturo Zardini« iz Rizzija. — 20.35 Simfonični koncert gledališča Verdi v Trstu. Koncert smo registrirali v občinskem gledališču »Giuseppe Verdi« v Trstu dne 13. maja 1966. V odmoru (približno ob 21.30) Knjižne novosti: A. Hieng: »Gozd in Pečina«, ocena prof. Martina Jevnikarja.

Cetrtek: 12.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danila Lovrečiča. — 17.20 Italijansčina po radiu: Spopolnjevni tečaj: 16. lekcija. — 19.00 Pisani balončki, radijski tehnik za najmlajše. — 20.35 »Cigani«. Igra v treh dejanjih, ki jo je napisal Fran Milčinski. — 23.00 Glasba za lahko noč.

Petek: 8.30 V prazničnem tonu. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano. — 10.45 Igrata orkestra Living Strings in René Touzet. — 11.15 »Veter mi je povedal«. Radijska zgodba, ki jo je napisal in režiral Jožko Lukeš. — 12.00 Pesmi o sv. Treh kraljih. — 15.30 »Božična pastoral«, pripravil Jože Podbreznik. — 17.40 Zborovske skladbe Milana Pertota in Ignacija Ota. — 19.10 »Trije Kralji v slovenski poeziji«, pripravil prof. Martin Jevnikar. — 21.00 Koncert operne glasbe orkestra RAI-TV iz Milana in Turina.

Sobota: 12.00 Kulturni odmevi. Dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Volan. Oddaja za avtomobiliste. — 16.20 Pregled italijanske dramatike. Melodrama. Tretje dejanje iz dram: »Zapuščena Didona« in »Attilius Regulus«. — 17.20 Komentarji o dogodkih po koncilu in v jubilejnim letu. — 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu. — 19.10 Družinski obzorik: »Sodelovanje med starši in vzgojitelji«. — 20.35 Teden v Italiji. — 21.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo Danila Lovrečiča.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA od 1. do 7. januarja 1967

Nedelja, 1. januarja: 10.15 za kmetovalce; 11.00 sv. maša; 11.45 verska oddaja; 17.00 nastopna popoldanska predstava; 19.00 televizijski dnevnik; 19.40 kronika dneva in šport; 20.30 televizijski vrtljak; 21.00 Zoročenci (A. Manzoni); 23.00 telev. dnevnik. — Drugi program ob 22.15: Nedosegljivi (televizija).

Ponedeljek: 18.45: kulturni program; 19.45, 20.30 in 23.00 vesti in dnevna kronika; 22.00 glasbeni sprehod.

Torek: 17.30 vesti; 17.45 televizija za otroke; 18.45 koncert; 19.30 pater Maria; 21.00 srečanje s filmskim igralcem A. Sordi; 22.30 filmska kronika.

Sreda: 17.45 televizija za otroke: kratke

zgodbe; 19.45 kronika in parlamentarno zasedanje; 22.00 šport ob sredah.

Cetrtek: 17.30 šport; 18.45 popevke enega leta; 19.15 štiri letni časi; 22.00 Cirkus Billy Smart.

Petek: 17.30 vesti; 17.45 televizija za otroke: kraj treh mostov (Stagnaro); 21.00 Scala reale; 22.30 Potomci. — Drugi program ob 22.15 Walt Disney.

Sobota: 8.30 šola na televiziji; 17.30 rezultati tombole (lotto); 17.45 televizija za otroke; 18.45 nikdar ni prepozno; 19.15 sedem dni v parlamentu; 19.50, 20.30 in 23.00 šport, kronika in vrtljak; 21.00 ta večer s pevko Rito. — Drugi program ob 21.15 Opera Lohengrin, 1. dejanje.

OBVESTILA

Prijave za trgovsko pokojnino do 31. decembra

Znano je, da trgovci prejmejo starostno pokojnino začeti s 1. januarjem 1966 in sicer moški s 65, in ženske s 60. letom starosti. Važno je, da so imenovani bili vpisani v seznam trgovske bolniške blagajne pred 31. decembrom 1963. Kdor se je vpisal šele leta 1964 in medtem dosegel predpisano starost, prejme pokojnino v letu 1967; vpisani v letu 1965 bodo upokojeni leta 1968 in vpisani leta 1966 prejmejo pokojnino leta 1969. Kdor pa se vpiše šele leta 1967 in kasneje, bo moral plačevati prispevke 15 let, da bo imel pravico do pokojnine, čeprav bo medtem presegel predpisano starost.

Pravico do pokojnine imajo mali trgovci, trgovski zastopniki in agenti, trgovski komisijonarji in posredovalci, lastniki in prevzemniki časopisnih prodajaln, turistični in gorski vodniki, tolmači, seli ali kurirji, gorski nosači in družinski člani vseh naštetih samostojnih poklicev, če pretežno pomagajo pri tem delu. Pokojninsko zavarovanje je po zakonu obvezno za vse omenjene poklice.

Zato je nujno, da zamudniki pohite in se vpišejo najkasneje do konca decembra v uradni seznam za pokojninsko zavarovanje pri pristojni trgovski zbornici.

Inž. JANKO KOSIR

Širite »Katoliški glas«

G. Artur Zalatel se je vrnil iz bolnice v Padovi in je na svojem domu v Gorici, Corte S. Ilario 7. Zahvaljuje se vsem, ki so ga v bolnici ali doma obiskali in se jim priporoča, da se ga še naprej bodisi z molitvijo bodisi z obiski spominjajo.

Shod goriške Marijine družbe bo v nedeljo, 8. januarja ob 16. uri v stolnici.

DAROVI:

Za Alojzijeve: M. Z. 10.000; D. N. 3.000; Doles Fortunat v počastitev spomina pok. očeta dr. K. Humarja 3.000; ob drugi obletnici smrti dragega očeta in starega očeta Andreja bivši gojenec Bogomil Kranjec in družina, Berwyn (USA), 10 dolarjev.

Za Zavod sv. Družine: Podporno društvo v Gorici 30.000; Z. M. 10.000; družina Vogrič 5.000; č.g. Zalatel 3.000; Ivanka Strgar namesto cvetja na grob pok. očeta dr. Humarja 2.000; N. N. 2.000; g. Figelj 1.000; G. Gorjup, višji uradnik v pokoju, 1.000 lir.

Vsem blagim dobrotnikom najiskrenejši »Bog povrni«, v novem letu pa polnost božjega blagoslova in bogatih uspehov.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi naše preljube mame

MARIJE PELICON roj. CIJAK

se zahvaljujemo predvsem č.g. župniku, darovalcem cvetja in vsem, ki so nam v težkih urah stali ob strani.

Otroci:

Dano, Ivo in Mira z družinami in ostalo sorodstvo

Sovodnje ob Soči - Majnica pri Fari, 28. decembra 1966

TRGOVINA

A. PERTOT

TRST, UL. GINNASTICA 22 - TEL. 95998

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem zdravja in uspehov polno novo leto 1967 v prepričanju, da bo mogla kot doslej vedno hitro in učinkovito zadovoljiti njih želje ob nakupih

SREČNO NOVO LETO VOŠČI

GOSTILNA

»Pri Mirkotu«

SOVODNJE OB SOČI

Tel. 88017

Izvrstna kuhinja, dobra postrežba, domača vina:
tokaj, merlot, malvazija

V LETU 1967:

Bog živi vse Slovence
pod streho samo ene

Kavarne Bratuš

Geslo bodočega molitvenega tedna za zedinjenje

»Poklicani k edinemu upanju« je geslo svetovnega molitvenega tedna za zedinjenje kristjanov, ki je na programu od 18. do 25. januarja prihodnjega leta. Ta teden bodo proslavili skupno katoličani, protestanti, anglikanci in pravoslavni. V ZDA so povabili različne laične organizacije, naj sodelujejo s Cerkvijo pri organiziranju ekumenskega razgovora z ločenimi brati. Izdali so tudi knjižico skupnih molitev, ki jih bodo v tistem tednu molili kristjani različnih veroizpovedi.

V Kongu je bilo pomorjenih 208 misijonarjev

V mestecu Gentinnes v Belgiji so blagoslovili kapelo v spomin na misijonarje, ki so bili pomorjeni v Kongu. V svetišču je velika spominska plošča, na kateri so zapisana imena 208 misijonarjev, ki so zgubili življenje v Kongu od 1. januarja 1962 dalje. Med žrtvami teh pokolov je 178 katoliških duhovnikov, od teh je 10 domačinov in 30 protestantskih misijonarjev. Od tujih misijonarjev so 103 Belgijci, 33 Holandcev, 10 Italijanov, 9 Američanov, 8 Luksemburžanov, 5 Špancev, 4 Nemci, 3 Francozi, 1 Novozelanec in 1 Avstralec.

Prva seja škofovske sinode

Škofovska sinoda, ki jo je papež Pavel VI. ustanovil meseca septembra lanskega leta, bo imela svojo prvo sejo v jeseni leta 1967. Vest je potrdil predsednik pokoncilske komisije za škofo in vladanje škofij kardinal Marcella, ko je govoril na prireditvi akademije v Friburgu v Nemčiji, ki so jo priredili za 60-letnico nadškofa tega mesta msgr. Schöufele. Ob tej priložnosti je predsednik republike Lübke odlikoval msgr. Schöufeleja z velikim križcem za zasluge, storjene Zvezni republiki.

Judovski rabin predava na katoliški univerzi

Prvič v zgodovini je ena največjih katoliških univerz v Severni Ameriki, namreč Fordham University v New Yorku pooblastila judovskega rabina Irwina Blanka,

da bo imel na teološki fakulteti redna predavanja o judovstvu. Sklep univerze, ki jo vodijo jezuiti, je v skladu s težnjo, ki se je pokazala v zadnjem času v različnih katoliških akademskih ustanovah, da pospešujejo tečaje o judovstvu, ki jih vodijo judovski teologi. Tečaji obsegajo številne predmete od zgodovine judovstva do talmuda in življenja izraelske skupnosti po svetu.

Volitev škofovih vikarjev

Brazilski nadškof Camara je povabil duhovnike, naj s tajnim glasovanjem izberejo generalnega vikarja in pet škofovih vikarjev, ki bodo pomagali nadškofu pri vodstvu škofije Recife.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici
Izdaja Katoliško tiskovno društvo

S TRŽAŠKEGA

Novi oddajniki tržaškega radia

Tržaški sedež RAI obvešča svoje radijske poslušavce, da so v četrtek, 22. t.m. začeli pri televizijskem in ultrakratkovalnem oddajnem središču na Banskem hribu (Monte Belvedere) delovati novi radijski ultrakratkovalni oddajniki za Trst I, Trst II, Trst III in Trst IV. Prvi trije nadomeščajo dosedanje zadevne naprave srednjevalovnega oddajnega središča na Trsteniku (Monte Mario), medtem ko oddajnik Trst IV omogoča zdaj tudi na Tržaškem ultrakratkovalno sprejemanje slov. radijskih sporedov RAI-a, ki jih je doslej krajevno posredoval samo srednjevalovni oddajnik Trst A. Novi ultrakratkovalni oddajnik Trst IV oddaja s frekvenco 100,5 Megahertza.

Nova namestitvev omenjenih oddajnikov omogoča uspešno sprejemanje ultrakratkovalnih prenosov širšem področju vse državnih in deželnih omrežij na znatno

Ob tej priložnosti je treba poudariti, da je sprejemanje radijskih sporedov na ultrakratkih valovih (t.j. s frekvenčno modulacijo) brez motenj in s čistim zvokom.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam stali ob strani ob težki izgubi naše drage mame in omice

Elizabete Koželj

gre vsa naša zahvala. Zlasti se zahvaljujemo gg. duhovnikom Srečku Rejcu, Pišti, patru Jakobu in patru Perroquinu za duhovno pomoč pokojnici, prof. Struklju, osebju bolnice v Palmanovi in dr. Grudnu iz Nabrežine za lajšanje telesnih bolečin. Nadalje prisrčna hvala družini Auersperg, gospe Eli Kakeš, gospe Aldi Gruden z družino, gospe Cvetki Venier in družini, družinama Furlan in Terčon, gospe Vitezovi, gospe Brezigarjevi, gospodu Carmelu Calandrucciu, gospodu Borisu Karišu, družini Kraljevi, gospe Angeli Gruden in sestri. Prav tako se zahvaljujemo tudi vsem, ki so drago pokojnico ponesli na pokopališče, vsem, ki so grob obsuli s cvetjem in vsem ostalim, ki so pokojnico pospremili k večnemu počitku.

Družine Schart, Koželj, Berardi

Nabrežina, 21. decembra 1966

TVRDKA

TICOZZI FEDERICO

KMETIJSKI IZVEDENEC

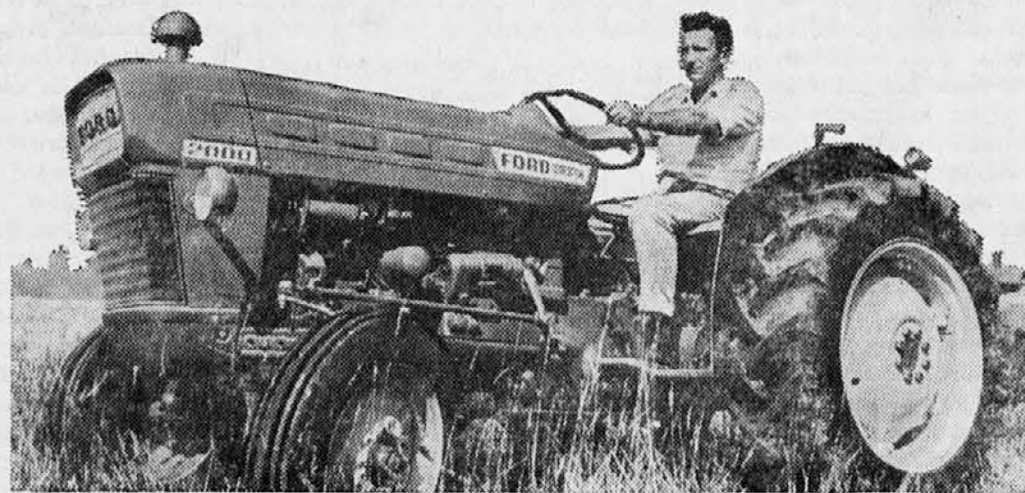
Traktorji FORD

z vsemi pritisklinami za uporabo
v kmetijstvu, v industriji in na cesti

Piazza Vittoria 6 - Travniki

GORICA

Tel. 23-02 in 30-30

FORD odpira danes pot prenovljenemu kmetijstvu. Štirje novi modeli traktorjev, revolucionarna nova serija (Select-O-Speed) z neodvisno vodilno silo in stalnim nadzorstvom nad izvedbo dela. Nenehno delo, brez odmorov na vsakršnem terenu. Z novimi FORD motorji zmanjšana uporaba goriva. Kmetijstvo napreduje s časom, napreduje s FORD-om.

Vsem odjemalcem in kupcem želimo blagoslovljeno novo leto, prosto nesreč pri delu, uspešno pri obdelovanju zemlje, polno naklonjenosti neba in bogato na sadovih lustnega truda